

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarum Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

non est itaque virtus. Præmissis aliisque rationibus ac testimoniis innituntur vtriq[ue]. Horum autem iudicium diligentis lectoris relinquo examini, ad alia properamus.

PRÆDICTA REPETIT VT ALIA AD-
dat, definitam assignationem ponens de gratia, & libero arbitrio contra Pelagianos.

DISTINCT. XXIII.

A

ID vero inconcusse & incunctanter teneamus, lib. arbitrium sine gratia præueniente, & adiuuante non sufficere ad salutem, & iustitiam obtinendam: nec meritis præcedentib[us] gratiam Dei aduocari, sicut Pelagiana heresis tradidit. Nam vt ait August. lib. 1. retract. Noui heretici Pelagiani liberum sic asserunt voluntatis arbitrium, vt gratiæ Dei non relinquunt locum, quam secundum merita nostra dari asserunt. Pelagianorum hæresis omnium recentissima, à Pelagio monacho exorta est. Hi Dei gratiæ qua prædestinati sumus, & qua meruim[us] de potestate tenebrarum erui, in tantum inimici sunt, vt sine hac credat hominē posse facere oīa diuina mādata. Deniq[ue] Pelagius à fratrib[us] increpatus, q[uo]d nihil tribueret adiutorio gratiæ Dei ad eius mādata faciēda, nō eam libero arbitrio præponebat, sed infideli calliditate supposebat dicēs, ad hoc eam dari hominib[us] vt quæ facere per liberum arbitrium iubentur, facilius possint implere per gratiam. Dicendo vtiq[ue], Facilius possint, voluit credi, etsi difficilius, tamē posse homines sine gratia facere iussa diuina. Illā vero gratiam Dei, sine qua nihil boni possumus facere, non esse dicunt nisi in lib. arbit. q[uo]d nullis suis præcedentib[us] meritis ab illo accepit nostra natura, ipso ad hoc tantum iuuante nos per suā legē atq[ue] doctrinā, vt discam[us] quæ facere, & quæ sperare debeam[us]. Nō autem

De potestate liberi arbitrii hominis lapsi, quā habet gratia aduocata.
Cap. 9. ad princip.
Augustin. ad quod vult Deum, libro unico de hæresibus art. 88. Tom. 6.
Ibid. paucis omissis.

tem

tem ad hoc per donum spiritus sancti, ut quæ didicerimus esse faciēda, faciamus. Ac per hoc diuinitus nobis dari scientiam confitentur, qua ignorantia pellitur: charitatem autem negant diuinitus dari, qua piè viuitur: ut scilicet sit donum Dei scientia, quæ sine charitate inflat: & non sit donum Dei ipsa charitas, quæ ut scientia non inflat, ædificat. Destruunt etiam orationes quas facit Ecclesia, siue pro infidelibus, & doctrinæ Dei resistentibus, ut conuertantur ad Deum, siue pro fidelibus, ut augeatur Dei fides, & perseuerent in ea. Hæc quippe non ab ipso accipere, sed à seipsis homines habere contendunt, gratiam Dei qua liberamur ab impietate, dicentes secundum merita nostra dari: Paruulos etiam sine vlllo peccati originalis vinculo asserunt nasci.

*Ibid. Augu.
paulo inferi.*

Hic ponit ea quibus suum confirmant errorem, verbis Augusti contra ipsum vtentes.

Quod vero dicunt, sine gratia hominem per liberum arbitrium omnia iussa implere, huiusmodi inductionibus muniunt. Si, inquiunt, non pōt ea facere homo quæ iubentur, non est ei imputandum ad mortem, sicut tu ipse Augustinus in libro de libero arbitrio asseris. Quis, inquis, peccat in eo quod nullo modo caueri pōt? Peccatur autem. Caueri ergo pōt. Hoc testimonio Augustini Pelagius vltus est disputans aduersus eum, immo aduersus gratiam, sicut Augustinus in libro retract. illud & alia huiusmodi retractans commemorat, inquiens, in his atque huiusmodi verbis meis, quia gratia Dei commemorata nō est de qua tunc non agebatur, putāt Pelagiani suam nos tenuisse sententiā, sed frustra hoc putāt. Voluntas quippe est qua peccatur & recte viuitur, quod his verbis egimus, sed ipsa nisi de gratia liberetur, & ut vita superet adiuuetur, recte à mortali lib^o viui nō pōt. Ecce aperte determinat, ex quod sensu illa dixerit, inimicos gratiæ refellens.

*Lib. 3. ca. 18.
ad princ. in
20. 1. & libro
de natura &
gratia c. 67.
in princ.
som. 7.
Cap. 9. circa
meatum li.
1. retract.*

Aliud

*Aliud testimonium Aug. ponit, quo Pelagius pro se
vtebatur.*

C

Similiter & innitebatur Pelagius verbis Aug. Post mediū
ca. 12. 10. 6.
contra gratiam, quę in libro de duabus animabus Et li. I. retr. 15.
cap. 15. post
medium
20. 1.
dicit. Peccati, inquit, reum tenere quemquam,
quia non fecit quod facere non potuit, summę i-
niquitatis & insanix est. His auditis exiit Pela-
gius dicēs. Cur ergo paruuli & illi qui nō habēt gra-
tiam, sine qua nō possunt facere mandata diuina,
rei tenentur? Hoc autem qua occasione dixerit, in l.
retract. Pelagio respondens aperit. Id enim cōtra
Manichęos dixit, qui in homine duas naturas esse
cōtendunt, vnā bonam ex Deo, alteram malam
ex gente tenebrarum, quę nunquam bona fuit,
nec bonum velle potest: quod si esset, non videre-
tur ei imputandum esse si bonum non faceret.

Aliud quod videtur contradicere gratiæ Dei addit. D

Alibi etiam Au. dicit, quod huic gratiæ contra- In medio ca.
16. in 10m. 6.
dicere videtur qua iustificatur. Ait enim in lib. cō-
tra Adamantium Manichęi discipulum: Nisi quis-
que voluntatem suam mutauerit, bonum opera-
ri nō potest. quod in nostra potestate esse positum
Dominus docet, vbi ait, Aut facite arborem bonā,
aut fructus eius bonos, &c. Quod Augu. in retract.
non esse contra gratiam Dei quam prædicamus,
ostendit. In potestate quippe hominis est mutare Aug. in lib.
retract. 1. ca.
22. n. fine.
in melius voluntatem: sed ea potestas nulla est, ni-
si à Deo detur: de quo dictum est, Dedit eis pote-
statem filios Dei fieri. Cum enim hoc sit in pote- Ioan. 1. b.
state, quod cum volumus facimus, nihil tam in
potestate quam ipsa voluntas est: sed præpara-
tur à domino voluntas: eo ergo modo dat pote-
statem.

*Aliud testimonium eiusdem quod videtur ad-
uersum.*

E

Sic etiam intelligēdum est, quod in eodem ait,
sc. in nostra potestate esse vel inseri bonitate Dei,
vel

vel excidi ei⁹ seueritate mereamur: quia in potestate nostra non est, nisi quod nostram sequitur voluntatem: quæ cum præparatur à domino, facile sit opus pietati, setiam quod impossibile, & difficile fuit.

Aliud testimonium.

*In exposit.
propos. 60.
in fine.*

*Ibid. 61. in
fine.*

*Lib. 1. retra.
ad medium.*

In expositione quoq; quarundam propositionum epistolæ ad Romanos quædam August. interfert, quæ videntur huic doctrinæ gratiæ aduersari. Ait enim, Quod credimus nostrum est: quod autem bonum operamur, illius est qui credentibus dat Spiritum sanctum. & paulo post. Nostrum est credere & velle: illius autem dare credentibus & volentibus facultatem bene operandi per spiritum sanctum. Quæ qualiter intelligi debeant August. in libro retract. aperit dicens. Verum est quidem à Deo esse quod operamur bonum: sed eadem regula vtriusque est, & volendi scilicet & faciendi: & vtrumque ipsius est, quia ipse præparat voluntatem, & vtrumque nostrum est, quia non fit nisi volentibus nobis. Illa itaq; profecto non dixissem, si iam scire etiam ipsam fidem inter sp. S. munera reperiri.

Adhuc addit aliud quod videtur contrarium.

Cap. 5. ad finem tom. 7.

Illud etiam diligenter est inspiciendum, quod August. in lib. de prædestinat. Sanctorum ait, scilicet quod posse habere fidem sicut posse habere charitatem, natura est hominum: habere autem fidem sicut habere charitatem, gratia est fidelium. Quod non ita dictum est, tãquam ex libero arbitrio valeat haberi fides vel charitas: sed quia aptitudinẽ naturalem habet mens hominis ad credendum vel diligendum, quæ Dei gratia præuenta credit & diligit: quod sine gratia non valet.

Testimonio Hieronymi astruit, quod tenendum sit de gratia & libero arbitrio: ubi triplex heresis inducitur, scilicet, Iouiniani, Manichei, Pelagii.

Id ergo de gratia & libero arbitrio indubitãter teneat-

teneamus, quod Hieronymus in explanatione fi-
dei catholicæ ad Damasum papam, Ioviniani, &
Manichæi, & Pelagii errores collidens docet: Li-
berum, inquit, sic confitemur arbitrium, ut dica-
mus nos semper indigere Dei auxilio, & tam illos
errare qui cum Manichæo dicunt, hominem pec-
catum vitare non posse, quam illos qui cum Iovi-
niano asserunt, hominem non posse peccare. V-
terque tollit arbitrii libertatem. Nos vero dici-
mus hominem semper & peccare & non peccare
posse, ut semper nos liberi confitemur esse arbi-
trii. Hæc est fides quam in catholica Ecclesia didi-
cimus, & quam semper tenuimus.

*Hieron. in
expositione
Symboli, in
fine, tom. 4.*

VTRVM HOMO ANTE PECCA-
tum egerit gratia operante & cooperante.

DISTINCT. XXIX.

A

Post hæc considerandum est, utrum homo an-
te peccatum egerit gratia operante & coop-
erante. Ad quod breuiter dicimus, quia non co-
operante tantum, sed etiam operante gratia indi-
gebat, non quidem secundum omnem operandi
modum operantis gratiæ: operatur. n. liberando
& præparando voluntatem hominis ad bonum.
Egerat itaque homo ea, non ut liberaret volunta-
tem suam, quæ peccati serua non fuerat, sed ut præ-
pararet ad volendum efficaciter bonum quod per
se non poterat. Non enim poterat bonum mereri si-
ne gratia, ut Au. in Enchirid. euidenter tradit. Illa,
inquit, immortalitatem in qua poterat non mori
natura humana, perdidit per liberum arbitrium, hæc
vero in qua non poterat mori. acceptura est per gra-
tiam, quæ fuerat, si non peccasset, acceptura per me-
ritum: quæuis sine gratia nec tunc ullum meritum esse po-
tuisset, quia et si peccatum in solo erat arbitrio consti-
tutum, non tamen iustitiæ habendæ vel retinendæ suf-

*De potesta-
te lib. arb.
primi homi-
nis: utrum
eegerit gra-
tia operante
& cooperan-
te secundum
statum na-
tura institu-
ta.
C. p. 106. in
principio
tomo 3.*

E e

ficie.